

ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงชาติพันธุ์ กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระตงยาม อำเภอ
ศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี

Attitude and Community Participation Towards Ethnic Tourism Development: A Case Study of Thai Phuan Ethnic Group of Ban Dong Kratongyam, Srimaha Phot District, Prachinburi Province

เชษฐสินี ทองมันปู¹ กมลพรรณ ดอนทอง¹ และมนีรัตน์ สุขเกษม^{1*}

Chedsinee Thongmunpoo¹ Kamonphan Donthong¹ and Maneerat Sukkasem^{1*}

Received: August 20, 2019; Revised: April 25, 2020; Accepted: April 25, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระตงยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ใช้การวิจัยเชิงปริมาณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนชาวไทยพวนจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ องค์ประกอบทางด้านอารมณ์และความรู้สึก องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม และองค์ประกอบทางด้านความรู้ สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อ 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ทำให้คนในชุมชนเกิดความภูมิใจในถิ่นกำเนิดหรือถิ่นอาศัย 2) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของบ้านดงกระตงยามมีผลต่อการให้ความสนใจของนักท่องเที่ยว 3) การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนหรือสามารถเที่ยวได้ตลอดปี 4) สภาพถนนที่เดินทางมายังบ้านดงกระตงยามมีความสะดวกและมีความปลอดภัย และ 5) การปลูกจิตสำนึกแก่คนในชุมชนถึงความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีชาวไทยพวน สำหรับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการพิจารณาเป็นรายด้าน

¹ คณะบริหารธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปราจีนบุรี

¹ Faculty of Business Administration and Service Industry, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Prachinburi

* Corresponding Author E - mail Address: maneerat.s@bas.kmutnb.ac.th

อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ส่วนรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการปฏิบัติการด้านการตัดสินใจ และด้านการติดตามและตรวจสอบ สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายชื่อ 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ก่อให้เกิดการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตของคนในชุมชน 2) การทำกิจกรรมร่วมกันทำให้มีสัมพันธภาพที่ดีกับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว 3) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในท้องถิ่น 4) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ทำให้มีอาชีพและรายได้เพิ่มมากขึ้น และ 5) การได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของชุมชน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน; การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์; กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน; บ้านดงกระทงยาม

Abstract

The aim of this research was to study the attitudes and host community participation towards ethnic tourism development: a case study of Thai Phuan ethnic group of Ban Dong Kratongyam, Simaha Phot District, Prachinburi Province. This study used quantitative research method. The samples size used of the study were 400 Thai Phuan ethnic groups and the research instruments was questionnaire. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results showed that the overall attitudes of host community towards ethnic tourism development is at a high level, including emotional and feeling elements, behavioral elements and knowledge elements. For the top 5 attributes were 1) ethnic tourism makes people in the community proud of their origin or habitat 2) ethnic tourism activities management of Ban Dong Krathongyam affects the interest of tourists 3) ethnic tourism contributes to sustainable tourism or can travel throughout the year 4) road conditions that travel to Ban Dong Krathongyam are convenient and safety and 5) cultivating consciousness among people in the community towards the importance of Thai Phuan culture. For the overall of the community participation towards ethnic tourism development is at a moderate level. The results are considered in each aspect at a very important level as benefits sharing, for the implementation, decision making, and the monitoring are at a moderate level. For the top 5 attributes were 1) ethnic tourism activities, resulting in the continuation of culture, traditions and way of life 2) activities together make their have a good relationship with people in the community and tourists 3) ethnic tourism activities create a good quality of life for local people. 4) ethnic tourism activities make their a career and revenue increased and 5) to get the benefits arising from the project or activity tourism ethnic communities.

Keywords: Host Community Participation; Ethnic Tourism; Thai Phuan Ethnic Group; Ban Dong Kratong Yam

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก สามารถสร้างรายได้เป็นจำนวนมาก แก่หลาย ๆ ประเทศรวมถึงประเทศไทยด้วยเช่นกัน ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศไทยเกิดการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น และยังก่อให้เกิดการจ้างงานสร้างอาชีพนำไปสู่การกระจายรายได้แก่ท้องถิ่น โดยมีฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความอุดมสมบูรณ์และหลากหลายอันเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี โดยมีแนวโน้มอัตราจำนวนนักท่องเที่ยวจะเพิ่มสูงมากขึ้นทุก ๆ ปี ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศไทยมีความหลากหลายและมีเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่างจากประเทศอื่น ๆ จึงทำให้นักท่องเที่ยวสนใจที่จะมาสัมผัสประสบการณ์ยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงันทนาการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา และแหล่งท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ซึ่งปัจจุบันรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ถือว่าการท่องเที่ยวในมิติใหม่ดังที่แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย (พ.ศ. 2558 - 2560) กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) ที่นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มให้ความสนใจและสนใจต่อรูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษเพิ่มมากยิ่งขึ้น ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงศาสนา การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา และการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ เป็นต้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) โดยการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism) จัดว่าเป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาพูดเดียวกัน และเชื่อว่าสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษกลุ่มเดียวกัน เช่น ไทย พม่า กะเหรี่ยง จีน ลาว เป็นต้น กลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มวัฒนธรรมจะมีลักษณะเด่น คือ เป็นกลุ่มคนที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเดียวกันทางสายเลือดซึ่งมีลักษณะทางชีวภาพและรูปรพรรณเหมือนกัน นอกจากนี้จะมีความรู้สึกผูกพันทางสายเลือดและทางวัฒนธรรมพร้อม ๆ กันไป ซึ่งเป็นความรู้สึกผูกพันที่ช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลแต่ละชาติพันธุ์ (กระทรวงการพัฒนาลังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2558) โดยหากนำแนวคิดของการมีส่วนร่วมมาเพื่อพัฒนาชุมชนร่วมกับการบูรณาการจัดการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ในหลาย ๆ มิติ เช่น หลักการมีส่วนร่วม หลักการพัฒนาชุมชน และกระบวนการพัฒนาชุมชน เป็นต้น จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนได้ (บุญเลิศ และเพ็ญศิริ, 2557) นอกจากนี้ชาวไทยพวนยังเป็นกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่ราบที่อพยพมาจากแคว้นเชียงขวางหรือบริเวณที่ราบสูงในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้ามาตั้งถิ่นฐานปะปนร่วมกับสังคมไทยมาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีจนถึงปัจจุบันนับเป็นระยะเวลากว่า 230 ปีมาแล้ว โดยมีถิ่นที่อยู่อาศัยที่กระจายอยู่ในเขตพื้นที่ 19 จังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทยรวมถึงในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดนครนายก ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และปราจีนบุรี ซึ่งชาวไทยพวนในจังหวัดปราจีนบุรีได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานกันอย่างหนาแน่นในอำเภอกบินทร์บุรี คือ ตำบลเมืองเก่า ในอำเภอสรีมโหสถ ได้แก่ ตำบลคูล่ำพิน ตำบลโคกبيب ตำบลโคกไทย ในอำเภอนาคู คือ ตำบลลำพันตา ในอำเภอบ้านสร้าง คือ ตำบลบ้านสร้าง และในอำเภอสรีมหาโพธิ คือ ตำบลดงกระทยาม (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปราจีนบุรี, 2561)

จังหวัดปราจีนบุรี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของภาคกลาง เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวมากมายและหลากหลายประเภท โดยเฉพาะผืนป่ามรดกโลกของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

และอุทยานแห่งชาติทับลานที่นับเป็นสมบัติล้ำค่าด้านทรัพยากรธรรมชาติทั้งของประเทศและของโลก เดิมปราจีนบุรีเป็นจังหวัดใหญ่ที่มีพื้นที่กว้างขวางเป็นอันดับ 6 ของประเทศ แต่ภายหลังได้มีการแยกจังหวัดออกจากมณฑลปราจีน ตั้งเป็นจังหวัดนครนายกและฉะเชิงเทรา จังหวัดปราจีนบุรีมีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 45 ของประเทศไทย สภาพพื้นที่แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ เขตที่ราบสูงทางตอนบนของจังหวัด ติดเทือกเขาดงพญาเย็นบริเวณรอยต่อของจังหวัดนครนายกและจังหวัดนครราชสีมา และเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำทางตอนล่าง มีแม่น้ำสายสำคัญ คือ แม่น้ำบางปะกง ซึ่งบริเวณแถบนี้เหมาะแก่การเพาะปลูกโดยเฉพาะการทำสวนผลไม้ ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้โปรดให้จัดระเบียบการปกครองแผ่นดินตามแบบต่างประเทศ จึงทำให้มณฑลปราจีนถูกยุบเลิก คงมีฐานะเป็นเพียงหัวเมืองเมืองหนึ่ง และให้เปลี่ยนคำว่า “เมือง” เป็น “จังหวัด” จึงมีชื่อเรียกใหม่ว่า “จังหวัดปราจีนบุรี” ปัจจุบันปราจีนบุรีแบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองปราจีนบุรี อำเภอบ้านสร้าง อำเภอประจันตคาม อำเภอศรีมโหสถ อำเภอศรีมหาโพธิ์ อำเภอกบินทร์บุรี และอำเภอนาดี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559) สำหรับบ้านดงกระทยาม ตั้งอยู่ที่ตำบลดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี แบ่งการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ 1 บ้านแล้ง หมู่ 2 บ้านเหนื่อ หมู่ 3 บ้านใหม่ หมู่ 4 บ้านท้ายดง หมู่ 5 บ้านดอนใหญ่ หมู่ 6 บ้านท้ายสะแก และหมู่ 7 บ้านหนองบัวหมู่ ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ประชาชนมักตั้งบ้านเรือนอยู่กันเป็นกลุ่มก้อน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พื้นที่ยังคงความเป็นธรรมชาติอยู่มาก อากาศบริสุทธิ์ การคมนาคมขนส่งสะดวกมีถนนเชื่อมต่อทุกหมู่บ้าน เขตที่เรียกว่า “ดงกระทยาม” เนื่องจากมีคนในตำบลทำโคไฟ เป็นดาวรุ่งซึกโคไฟสำหรับหนุ่มสาวสองคน คือ ท้าวมโหสถและนางเขียวค่อมที่จะแต่งงานกันแต่ต้องสร้างถนนให้มาเจอกันก่อนดาวรุ่งขึ้นและให้ตรงกันด้วยทั้งคู่ได้สร้างถนนแต่ยังไม่ทันเจอกันมีคนซึกโคไฟที่ดงกระทยามขึ้น ทั้งคู่เลยไม่ได้แต่งงานกัน ดังนั้นจึงเรียกว่า “ดงกระทยาม” มาจนถึงทุกวันนี้ นอกจากนี้บ้านดงกระทยามยังมีชื่อเสียงมาอย่างยาวนานในการผลิตตะกร้อ - ตะแกรง อันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดต่อกันมา และยังได้รับการคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับประเทศ โดยได้รับประกาศนียบัตรรับรองหมู่บ้านโอท็อป วิลเลจ แชมเปียน (OTOP Village Champion: OVC) ปี พ.ศ. 2549 จากคณะกรรมการจัดการประกวดหมู่บ้านหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และไทยทีวีสีช่อง 3 เคยมาถ่ายทำสารคดีเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ตะกร้อ - ตะแกรง จึงทำให้ตำบลดงกระทยามเริ่มเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป นอกจากนี้ยังมีภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ๆ เช่น การทำนา หมอดิน ปลายข้าวบ้านด่านสนุนไพร อาหารพื้นบ้านไทยพวน กลองยาวประยุกต์ดนตรีไทย จักสานไม้ไผ่ และข้าวหลามอบอ่อง นอกจากนั้นยังบริการให้ความรู้ของศูนย์ธรรมานามัย ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านไทยพวน การบริการแหล่งชมวิถีชีวิตริมน้ำ คลอดจนมิงงานเทศกาลที่สำคัญ ได้แก่ วันมาฆบูชา ประเพณีบุญข้าวหลาม ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีสารทพวน ประเพณีกวนกระยาสารท (องค์การบริหารส่วนตำบลดงกระทยาม, 2559)

ดังนั้นผู้ทำวิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ภูมิศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อจะทำให้ทราบถึงทัศนคติของคนในชุมชนและการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวนของบ้านดงกระทยาม หน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของ

กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวนในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม อันเป็นรากฐานสำคัญ
ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

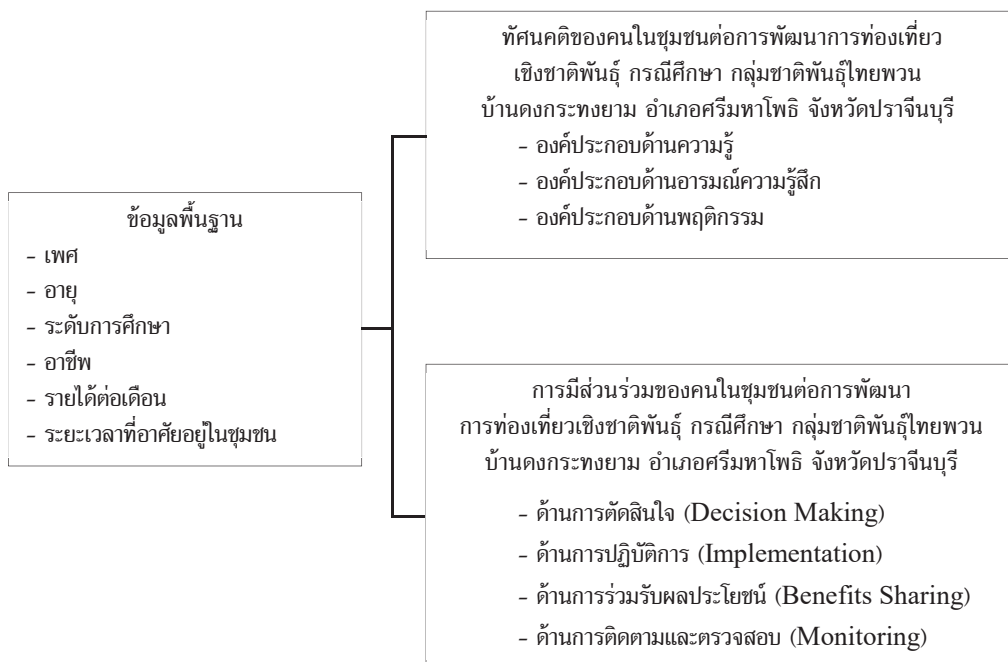
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ กรณีศึกษา
กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์
กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย แสดงได้ดังรูปที่ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์
กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษา
แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (Community Participation)

(รุ่งวิทย์ และคณะ, 2558) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนไว้ว่า เป็นการสร้างโอกาสให้แก่
สมาชิกทุกคนของชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ปฏิบัติตามแผน และเข้ามามีอิทธิพลต่อ
กระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งนี้ต้องมีการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผล

ซึ่งสอดคล้องกับองค์การสหประชาชาติ (United Nations, 1981; Reeder, W. W., 1974) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นการปะทะสังสรรค์ทางสังคมทั้งในลักษณะการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมของกลุ่ม โดยการที่ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ร่วมมือ ร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมการพัฒนานั้นเป็นประโยชน์ต่อสังคมในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมนั้น ซึ่งมีกลุ่มหรือองค์กรรองรับบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น การรับรู้ สามารถวิเคราะห์ การตัดสินใจเพื่อกำหนดการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง โดยสามารถแบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนได้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism)

(บุญเลิศ และเพ็ญศิริ, 2557) ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ไว้ว่า เป็นรูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่วัฒนธรรมของชนกลุ่มชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อยหรือชนเผ่าต่าง ๆ เช่น ลาวโซ่ง กะเหรี่ยง ปกาเกอญอ และชาวไทยพวน เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น และเกิดจิตสำนึกต่อการรักษาสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยกลุ่มชาติพันธุ์นั้นเป็นกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมประเพณี ภาษาพูดเดียวกัน และสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษเดียวกันที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน ทำให้มีความรู้สึกผูกพันทางสายเลือดและทางวัฒนธรรมพร้อม ๆ กันไป ซึ่งช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลและของชาติพันธุ์ได้อย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยพวนที่อาศัยอยู่ในตำบลคงกระเทียม อำเภอสรีมโหฬาร จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 7 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านแล้ง บ้านเหนือ บ้านใหม่ บ้านท้ายดง บ้านดอนใหญ่ บ้านท้ายสะแก และบ้านหนองบัวหมู รวมทั้งหมดจำนวน 4,029 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลคงกระเทียม, 2559) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) โดยใช้โปรแกรมคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยจากตาราง Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (Krejcie, R.V. and Morgan, D.W., 1970 ; ประสพชัย, 2555) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95 % ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ซึ่งสามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้จำนวน 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ โดยจัดทำแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ตอนที่ 2 ทศคติของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ภูมิศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านคงกระเทียม อำเภอสรีมโหฬาร จังหวัดปราจีนบุรี สำหรับลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านความรู้ 2) องค์ประกอบด้านอารมณ์และความรู้สึก และ 3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม และตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของคน

ในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 19 ข้อ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการปฏิบัติการ 3) ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ 4) ด้านการติดตามและการตรวจสอบ โดยแบบข้อคำถามในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่มีลำดับการเลือกตอบเป็น 5 ระดับ คือ 5 = เห็นด้วยมากที่สุด 4 = เห็นด้วยมาก 3 = เห็นด้วยปานกลาง 2 = เห็นด้วยน้อย และ 1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Question) จำนวน 1 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยมีรายละเอียด 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หลักการ และวิธีการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยและกำหนดกรอบแนวความคิดในการทำการวิจัยให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร บทความ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามของแบบสอบถาม และกำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย

2. การดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของเนื้อหา (Content) และภาษาที่ใช้แบบสอบถาม (Wording) เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้องเรียกว่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) ในการศึกษาครั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญ (ประสพชัย, 2555; Rovinelli, R. J. and Hambleton, R. K., 1977) โดยมีเกณฑ์การทดสอบดังนี้ คือ ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปมีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ สำหรับข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุงแก้ไขไม่ได้ ซึ่งเมื่อทำการทดสอบแล้วพบว่าทุกข้อคำถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC = 0.67 ขึ้นไปทุกข้อ จึงถือว่าเที่ยงตรงใช้ได้พิจารณาตรวจสอบรายละเอียดความถูกต้องสมบูรณ์ และครอบคลุมเนื้อหาทุกข้อคำถาม ซึ่งหลังผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาและตรวจสอบพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งเพื่อประสิทธิภาพของแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงจากข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับชาวไทยพวนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยอาศัยในตำบลดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านแล้ง บ้านเหนือ บ้านท้ายดง บ้านดอนใหญ่ บ้านท้ายสะแก บ้านหนองบัวหมี และบ้านใหม่ จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความเที่ยงตรง (Validity) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ทั้งหมดเท่ากับ 0.970 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงสูง (Cronbach, L. J. et al., 1972; Nunnally, J. C., 1978)

4. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการทดสอบ (Pre - Test) มาหาข้อผิดพลาดของข้อคำถามและตัวเลือกที่ไม่จำเป็นออก จากนั้นตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามให้ดียิ่งขึ้น โดยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม และผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงในการสอบถาม ประชากรชาวไทยพวนในบ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี หลังจากทำการตรวจสอบแก้ไขแล้ว

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงในการสอบถามคนในชุมชนที่มีถิ่นอาศัยอยู่ในบริเวณบ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านแล้ง บ้านเหนือ บ้านท้ายดง บ้านดอนใหญ่ บ้านท้ายสะแก บ้านหนองบัวหมู และบ้านใหม่

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยพวนที่อาศัยอยู่ในตำบลดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) แบ่งเป็น 7 หมู่บ้าน ตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยได้รับแบบสอบถามตอบกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ฉบับ (ตารางที่ 1) คิดเป็นอัตราการตอบ (Respond Rate) ร้อยละ 100 จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อไป

ตารางที่ 1 สถิติจำนวนประชากรตำบลดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2557 - 2561 และสัดส่วนการสุ่มจำนวน 400 คน

หมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ 1 บ้านแล้ง	633	65
หมู่ 2 บ้านเหนือ	333	37
หมู่ 3 บ้านใหม่	986	85
หมู่ 4 บ้านท้ายดง	1,067	110
หมู่ 5 บ้านดอนใหญ่	322	33
หมู่ 6 บ้านท้ายสะแก	440	45
หมู่ 7 บ้านหนองบัวหมู	248	25
รวม	4,029	400

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา โดยแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage) แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และแบบสอบถามตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและข้อควรปรับปรุงอื่น ๆ เป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions)

4.2 สำหรับเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ธานินทร์, 2557)

5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของคนในชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ภูมิศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ดังช่วงคะแนนดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.50 – 5.00	แปลความหมาย	ระดับความเห็นมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50 – 4.49	แปลความหมาย	ระดับความเห็นมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50 – 3.49	แปลความหมาย	ระดับความเห็นปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50 – 2.49	แปลความหมาย	ระดับความเห็นน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.49	แปลความหมาย	ระดับความเห็นน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลพบว่า ได้รับแบบสอบถามตอบกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่างฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 400 ชุด จากนั้นได้วิเคราะห์ข้อมูลและได้ผลวิจัยดังนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 233 คน คิดเป็นร้อยละ 58.25 อายุ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.25 ระดับการศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 ประกอบอาชีพเกษตรกรจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32 รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.75 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 15 ปีขึ้นไป จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5

2. ทัศนคติของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ภูมิศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์โดยรวม	3.08	1.075	ปานกลาง
ด้านการตัดสินใจ	3.17	1.089	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและชี้แจงปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์	3.28	1.149	ปานกลาง
ท่านแนะนำหรือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาและวิถีแก้ไขในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์	3.21	1.120	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์	3.23	1.236	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์	3.10	1.186	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุ ปัญหา และนำเสนอปัญหาในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของชุมชน	3.05	1.186	ปานกลาง
ด้านการปฏิบัติการ	3.23	1.076	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์	3.10	1.229	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์	3.35	1.184	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ทางวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนแก่นักท่องเที่ยว	3.34	1.202	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น	3.14	1.249	ปานกลาง
ด้านการร่วมรับผลประโยชน์	3.69	0.786	มาก
ท่านได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของชุมชน	3.42	1.052	ปานกลาง
ท่านมีโอกาสได้ใช้บริการในกิจกรรมหรือโครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของชุมชน	3.35	1.075	ปานกลาง
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในท้องถิ่น	3.78	1.054	มาก
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ทำให้ท่านมีอาชีพและรายได้เพิ่มมากขึ้น	3.63	1.028	มาก
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ก่อให้เกิดการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตของคนในชุมชน	4.04	0.992	มาก
การทำกิจกรรมร่วมกันทำให้ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว	3.96	1.038	มาก
ด้านการติดตามผลและตรวจสอบ	3.08	1.075	ปานกลาง
ท่านได้ติดตามผลการดำเนินงานของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ในชุมชนอยู่เสมอ	3.29	1.080	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของการจัดการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์	2.99	1.194	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ และหากพบปัญหาท่านจะนำปัญหานั้นไปปรับปรุง	3.03	1.146	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์	3.03	1.203	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 แสดงถึงทัศนคติของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 สำหรับการพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ องค์ประกอบทางด้านความรู้ในระดับมาก

โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 องค์ประกอบด้านอารมณ์และความรู้สึกมีความสำคัญมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 องค์ประกอบด้านพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.29 - 4.17 ซึ่งสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลเป็นรายข้อที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ทำให้คนในชุมชนเกิดความภูมิใจในถิ่นกำเนิดหรือถิ่นอาศัย ($\bar{X} = 4.17$) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์มีผลต่อการให้ความสนใจของนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.10$) การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ($\bar{X} = 4.07$) สภาพถนนที่เดินทางมายังบ้านดงกระทยามมีความสะดวกและมีความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.05$) การปลูกจิตสำนึกแก่คนในชุมชนถึงความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีชาวไทยพวน ($\bar{X} = 4.03$) การมีส่วนร่วมและการทำกิจกรรมระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนและก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชน ($\bar{X} = 3.99$) การให้ความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ($\bar{X} = 3.88$) การให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของคนในชุมชน ($\bar{X} = 3.87$) การให้ความร่วมมือในการให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนแก่ผู้เดินทาง/นักเดินทาง/นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.81$) ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยพวน ($\bar{X} = 3.74$) ความรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์และคุณค่าของการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ($\bar{X} = 3.64$) ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมและรายละเอียดต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ($\bar{X} = 3.56$) ความรู้ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมและประเพณีของชาวไทยพวน ($\bar{X} = 3.56$) สำหรับรายข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ท่านมีความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน ($\bar{X} = 3.43$) และท่านมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ($\bar{X} = 3.29$)

3. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์โดยรวม	3.08	1.075	ปานกลาง
ด้านการตัดสินใจ	3.17	1.089	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและชี้แจงปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์	3.28	1.149	ปานกลาง
ท่านแนะนำหรือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ไขในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์	3.21	1.120	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์	3.23	1.236	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์	3.10	1.186	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุ ปัญหา และนำเสนอปัญหาในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของชุมชน	3.05	1.186	ปานกลาง

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ภูมิศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ภูมิศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
ด้านการปฏิบัติการ	3.23	1.076	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์	3.10	1.229	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์	3.35	1.184	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ทางวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนแก่นักท่องเที่ยว	3.34	1.202	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น	3.14	1.249	ปานกลาง
ด้านการร่วมรับผลประโยชน์	3.69	0.786	มาก
ท่านได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของชุมชน	3.42	1.052	ปานกลาง
ท่านมีโอกาสได้ใช้บริการในกิจกรรมหรือโครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของชุมชน	3.35	1.075	ปานกลาง
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในท้องถิ่น	3.78	1.054	มาก
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ทำให้ท่านมีอาชีพและรายได้เพิ่มมากขึ้น	3.63	1.028	มาก
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ก่อให้เกิดการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตของคนในชุมชน	4.04	0.992	มาก
การทำกิจกรรมร่วมกันทำให้ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว	3.96	1.038	มาก
ด้านการติดตามผลและตรวจสอบ	3.08	1.075	ปานกลาง
ท่านได้ติดตามผลการดำเนินงานของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ในชุมชนอยู่เสมอ	3.29	1.080	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์	2.99	1.194	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ และหากพบปัญหาท่านจะนำปัญหาเหล่านั้นไปปรับปรุง	3.03	1.146	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์	3.03	1.203	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 แสดงถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ภูมิศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 สำหรับการพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ด้านการปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 ด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 และด้านการติดตามผลและตรวจสอบอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.99 - 4.04 ซึ่งสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลเป็นรายข้อที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ก่อให้เกิดการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตของคนในชุมชน ($\bar{X} = 4.04$) การทำกิจกรรมร่วมกันทำให้ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.96$) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.78$) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ทำให้ท่านมีอาชีพและรายได้เพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 3.63$) สำหรับรายข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ท่านได้รับ

ผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของชุมชน ($\bar{X} = 3.42$) ท่านมีโอกาสได้ใช้บริการในกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์และท่านมีโอกาสได้ใช้บริการในกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของชุมชน ($\bar{X} = 3.35$) ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ทางวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.34$) ท่านได้ติดตามผลการดำเนินงานของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ในชุมชนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.29$) ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและชี้แจงปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ($\bar{X} = 3.28$) ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ($\bar{X} = 3.23$) ท่านแนะนำหรือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ไขในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ($\bar{X} = 3.21$) ท่านมีส่วนร่วมในการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.14$) ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์และท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ($\bar{X} = 3.10$) ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุ ปัญหา และนำเสนอปัญหาในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของชุมชน ($\bar{X} = 3.05$) ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ และหากพบปัญหาท่านจะนำปัญหาเหล่านั้นไปปรับปรุง ($\bar{X} = 3.03$) ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ($\bar{X} = 3.03$) และท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ($\bar{X} = 2.99$)

การอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า คนในชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา ดวงอุปมา และไอลดา พหลทัพ (สุกัญญา และไอลดา, 2559) พบว่าทัศนคติของคนในชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปฏิพัทธ์ ดันมิ่ง (ปฏิพัทธ์, 2560) พบว่า ทัศนคติของคนในชุมชนต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวกลุ่มชาติพันธุ์ไทดำบ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปริศนา เพชรบรรณิน และธัญธัช วิกิตภูมิประเทศ (ปริศนา และธัญธัช, 2561) พบว่า ทัศนคติของชาวชุมชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนบ้านครัวเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยณรงค์ ศรีวัชร และปัทมาพร สุขใจ (ชัยณรงค์ และปัทมาพร, 2563) พบว่า คนในชุมชนมีทัศนคติต่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนโดยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านท่าค้อย อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของคมลักษณ์ สงทิพย์ (คมลักษณ์, 2557) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของวิภาดา มุกดา (วิภาดา, 2557) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ภูมิศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ โดยในรายด้านที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภรณ์ บุญยั้ง (จิราภรณ์, 2562) พบว่า การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการวิสาหกิจการท่องเที่ยวชุมชนโดยแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านการได้รับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ด้านการร่วมรับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ภูมิศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ โดยในรายด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการตัดสินใจ และด้านการติดตามผลและตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาดา มุกดา (วิภาดา, 2557) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยในรายด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการตัดสินใจ และด้านการติดตามผลและตรวจสอบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยจากการศึกษาทัศนคติของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ภูมิศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้

ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์และให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ให้กับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว โดยผ่านช่องทางที่หลากหลายและกว้างขวาง เช่น การโฆษณาในวิทยุ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ นิตยสาร สื่อออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ เป็นต้น โดยควรมีการจัดเอกสารหรือการให้ความรู้คำแนะนำในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยให้การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์บ้านดงกระทยามแก่นักท่องเที่ยวได้หลากหลายกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยหน่วยงานส่วนปกครองท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบลดงกระทยามควรร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปราจีนบุรี ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำสื่อออนไลน์ที่หลากหลายช่องทาง เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ และแผ่นพับประชาสัมพันธ์ทั้งภาคภาษาอังกฤษและภาษาไทย เผยแพร่แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ นอกจากนี้ควรจัดเวทีชาวบ้านหรือการประชุมสัมมนาเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์และกลุ่มชาติพันธุ์แก่คนในชุมชนให้ทั่วถึงและมากยิ่งขึ้น

2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก

ควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกแก่คนในชุมชนท้องถิ่นให้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ฟื้นฟูเพื่อรักษาวัฒนธรรมประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทยพวน และควรกระตุ้นให้คนในชุมชนท้องถิ่นเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและภาคภูมิใจในท้องถิ่นตนเอง และควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณแก่องค์กรส่วนปกครองท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบลดงกระทยาม เนื่องจากมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน นอกจากนี้ควรพัฒนามาตรฐานของระบบการรักษาความปลอดภัยของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ให้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม

ควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ที่หลากหลายและสามารถสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ซ้ำ

สำหรับการศึกษาการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ คือ

1. ด้านการตัดสินใจ (Decision Making)

ควรให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ และสามารถร่วมแสดงความคิดเห็นหรือชี้แจงปัญหาและวิถีแก้ไขต่าง ๆ ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์

2. ด้านการปฏิบัติการ (Implementation)

ควรให้คนในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ โดยเป็นผู้ให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมประเพณีแก่นักท่องเที่ยว

3. ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ (Benefits Sharing)

ควรแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่นอย่างชัดเจน เพื่ออนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรม

4. ด้านการติดตามและตรวจสอบ (Monitoring)

ควรให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลดงกระทยาม ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลดงกระทยาม สำนักงานจังหวัดปราจีนบุรี สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปราจีนบุรี และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สำนักงานนครนายก) สมาคมท่องเที่ยวจังหวัดปราจีนบุรี ควรมีมาตรการการให้ความรู้ความเข้าใจ และจัดอบรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ เพื่อเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกแก่คนในชุมชนชาวไทยพวนให้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ วัฒนธรรมประเพณีและวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวนให้ดำรงอยู่ต่อไปสู่รุ่นลูกหลาน ทั้งนี้ควรกระตุ้นให้คนในชุมชนชาวไทยพวนเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของและภาคภูมิใจท่วงท่ายในท้องถิ่นตนเองให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น เช่น ภาษาไทยพวน การแต่งกายแบบไทยพวน อาหารการกินแบบไทยพวน การประกอบอาชีพชาวไทยพวน วัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อต่าง ๆ ของชาวไทยพวน เป็นต้น

โดยควรพัฒนากิจกรรมที่เน้นกระบวนการฝึกอบรมที่ให้ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน ตำบลดงกระทยามให้เป็นเจ้าบ้านที่ดีและเป็นนักถ่ายทอดเรื่องราว (Story) ที่มีความรอบรู้อย่างครบถ้วน ด้านการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลดงกระทยาม ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลดงกระทยาม สำนักงานจังหวัดปราจีนบุรี สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปราจีนบุรี และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สำนักงานนครนายก) และสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดปราจีนบุรี สามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ และการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของทุกภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ควรมีบทบาทในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ ทั้งนี้ควรเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการให้ความรู้ ความเข้าใจ การเสนอแนะแนวทางตลอดจนการประสานงาน เพื่อให้คนในชุมชนและกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวนสามารถยกระดับการมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้านให้เพิ่มสูงมากยิ่งขึ้น ได้แก่ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามและตรวจสอบ และส่งผลต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ที่ดีขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระทยาม อำเภอสรีมโหฬาร จังหวัดปราจีนบุรี เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไปควรใช้วิธีวิทยาแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยในเชิงลึกที่สมบูรณ์ ครบคลุม และครบถ้วน โดยควรใช้เครื่องมือดำเนินการวิจัย เช่น การวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม เป็นต้น

2. การศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะประชาชนชาวไทยพวน ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่น คือ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ เช่น ผู้ประกอบการ องค์การส่วนปกครองท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา เป็นต้น เพื่อให้ทราบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ได้อย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

3. ควรศึกษาเชิงเปรียบเทียบในพื้นที่วิจัยอื่น ๆ ที่มีบริบททางสังคมและสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน เช่น ชุมชนชาวไทยพวน อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก ซึ่งตั้งอยู่ไม่ไกลจากชุมชนชาวไทยพวน อำเภอสรีมโหฬาร จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างของทัศนคติของแต่ละชุมชนและระดับของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของแต่ละชุมชน

References

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2559). คู่มือแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดปราจีนบุรี. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย (พ.ศ. 2558 - 2560). กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2558). แผนแม่บทการพัฒนา กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย (พ.ศ. 2558 - 2560). กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- คมลักษณ์ สงทิพย์. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- จิราภรณ์ บุญยั้ง. (2562). การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการวิสาหกิจการท่องเที่ยวชุมชน โดยแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนในจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์. ปีที่ 21, ฉบับที่ 1, หน้า 87-94
- ชัยณรงค์ ศรีรักษ์ และปัทมาพร สุขใจ. (2563). การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนโดยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านท่าค้อย อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี. สักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.). ปีที่ 26, ฉบับที่ 1, หน้า 11-22
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. นนทบุรี: เอส.อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา. (2557). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์จำกัด
- ปฏิพัทธ์ ดันมิ่ง. (2560). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มชาติพันธุ์ไทดำ บ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ครั้งที่ 4. 10 มีนาคม 2560 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, หน้า 539-547
- ประสพชัย พสุนนท์. (2555). การวิจัยการตลาด. กรุงเทพฯ: ท็อป พับลิชชิ่ง
- ปริศนา เพชรบุรีณิน และธัญธัช วิกิตภูมิประเทศ. (2561). ความต้องการมีส่วนร่วมและทัศนคติของชาวชุมชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนบ้านครัวเป็นแหล่งท่องเที่ยว. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ 37, ฉบับที่ 1, หน้า 98-105
- รุ่งวิทย์ ศรีกุล, กมล เสวตสมบุรณ์ และธนชาติ เราประเสริฐ. (2558). การมีส่วนร่วมของชุมชนบึงปลาญชัย ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปีที่ 8, ฉบับที่ 1, หน้า 133-150
- วิภาดา มุกดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 10, ฉบับที่ 3, หน้า 55-73
- สุกัญญา ดวงอุปมา และไอลดา พหลทัพ. (2559). การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดกาฬสินธุ์ กรณีศึกษาศูนย์วัฒนธรรมชาวผู้ไทบ้านโนน อำเภอดงคำมั่ง จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). ปีที่ 8, ฉบับที่ 15, หน้า 145-159
- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปราจีนบุรี. (2561). คู่มือแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดเบญจบุรพา. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- องค์การบริหารส่วนตำบลดงกระทงยาม. (2559). ข้อมูลทั่วไปของตำบลดงกระทงยาม. ปราจีนบุรี: องค์การบริหารส่วนตำบลดงกระทงยาม
- Cronbach, L. J., Gleser, G. C., Nanda, H., and Rajaratnam, N. (1972). **The Dependability of Behavioral Measurements**. New York: Wiley

- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. Vol. 30, No. 3, pp. 607-610
- Nunnally, J. C. (1978). **Psychometric Theory**. New York: McGraw-Hill
- Reeder, W. W. (1974). **Some Aspects of the Information Social Participation of Farm Families in New York State**. New York: Cornell University
- Rovinelli, R. J. and Hambleton, R. K. (1977). On the use of Content Specialists in the Assessment of Criterion-Referenced Test Item Validity. **Dutch Journal of Educational Research**. Vol. 2, pp. 49-60
- United Nations. (1981). **Department of International Economic and Social Affairs: Popular Participation as a Strategy for Promoting Community Level Action and National Development**. (Report of The Meeting for The Adhoc Group of Experts). New York: United Nations